

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики
України

№ _____

Положення
про організацію підготовки і проведення навчання з питань технічної
експлуатації систем газопостачання у спеціалізованих навчальних,
навчально-тренувальних та галузевих координаційних центрах

I. Сфера застосування

1. Це Положення встановлює вимоги щодо забезпечення організації підготовки та проведення навчання і перевірки знань з питань технічної експлуатації та технічного стану систем газопостачання.

2. Дія цього Положення поширюється на:
операторів газорозподільних систем;
оператора газосховищ;
оператора газотранспортної системи;
операторів установок LNG;
газовидобувні підприємства;
виробників біометану;
спеціалізовані навчальні, навчально-тренувальні та галузеві
координаційні центри.

II. Визначення термінів

У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

працівники адміністративні – управлінський склад суб'єкта перевірки знань, включаючи керівника та його заступника за профільним спрямуванням, а саме за напрямками виробничої, технічної, диспетчерської діяльності;

працівники технічні – працівники суб'єктів перевірки знань відповідальні за оперативне керування, експлуатацію, безпосереднє обслуговування діючих систем постачання природного газу, виконання на них налагоджувальних, монтажних, ремонтних робіт чи профілактичних випробувань тощо, а також персонал, який організовує, контролює виконання робіт на діючих системах постачання природного газу або безпосередньо їх проводить;

спеціалізований навчальний заклад (далі – СНЗ) – спеціалізовані навчальні, навчально-тренувальні та галузеві координаційні центри, які проводять навчання та перевірку знань з питань технічної експлуатації систем постачання природного газу, мають необхідну матеріально-технічну базу для проведення теоретичного навчання та тренувальної підготовки, а також мають

UB
Міністерство енергетики України
№7.3-ВН/1067-26 від 23.09.2026
КЕП: Рамазанов В. А. 23.09.2026 11:27
04AF212836405D990400000FC902D004027F300
Сертифікат дійсний з 24.06.2026 14:14 до 24.06.2028 14:14

чинну ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти за відповідною спеціальністю;

суб'єкти перевірки знань (далі – СПЗ) – оператори газорозподільних систем, оператор газосховищ, оператор газотранспортної системи, оператори установок LNG, газовидобувні підприємства, виробники біометану.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Цивільному кодексі України, Законі України «Про ринок природного газу».

III. Організація проведення навчання і перевірки знань

1. Кожний СПЗ розробляє та затверджує перелік спеціальностей і посад технічних працівників, що безпосередньо забезпечують виробничі процеси та для яких є необхідною перевірка знань з питань технічної експлуатації систем газопостачання.

2. Навчання з питань технічної експлуатації систем газопостачання проводиться у формах інструктажів, самопідготовки, лекцій та семінарів.

При формуванні власних програм навчання СНЗ та СПЗ можуть як обирати форми навчання, передбачені цим Положенням, так і застосовувати інші. Програма навчання затверджується наказом керівника та може бути переглянута або доповнена за необхідності.

3. До рекомендованого переліку нормативно-правових актів та нормативних документів з питань технічної експлуатації систем газопостачання, за якими СНЗ та СПЗ формують програми навчання, входять нормативно-правові акти з питань технічної експлуатації систем газопостачання СПЗ, правила експлуатації та доступу до газотранспортної системи, газорозподільної системи, газосховища, установки LNG.

Програма навчання у СНЗ/СПЗ визначається відповідно до специфіки систем газопостачання конкретного СПЗ та може за необхідності враховувати також нормативно-правові акти з питань функціонування ринку природного газу, містобудівної діяльності та сталого розвитку територій, діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, правового режиму земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів, надання та споживання житлово-комунальних послуг, діяльності трубопровідного транспорту, охорони життя і здоров'я працівників у процесі трудової діяльності, безпеки праці та виробничого середовища. Це включає закони, підзаконні нормативно-правові акти та акти СПЗ (кодекси, положення, накази, порядки, переліки, системи стандартів, інструкції, правила тощо, що не входять до рекомендованого переліку).

4. У СНЗ та СПЗ створюються постійно діючі комісії з перевірки знань з питань технічної експлуатації систем газопостачання (далі – комісія). Склад комісії, який затверджується відповідним наказом керівника, має становити не менше ніж 5 осіб та включати голову комісії.

Членами комісії можуть бути працівники, які мають профільну технічну освіту та стаж роботи у СНЗ, СПЗ або в інших суб'єктах господарювання за напрямком, пов'язаним із технічною експлуатацією систем газопостачання, не менше ніж 3 роки.

Не менше ніж один із членів комісії повинен бути пенсіонер СПЗ, який набув багаторічного практичного досвіду роботи з технічної експлуатації відповідних систем та не є діючим працівником СПЗ.

5. У межах одного СНЗ або СПЗ може бути створено декілька комісій та визначено центральну комісію, голова якої, за необхідності, визначає структуру розподілу діяльності інших комісій за територіальними, технічними або іншими особливостям. Порядок роботи комісії затверджується головою комісії, а у разі створення декількох комісій – головою центральної комісії для всіх комісій.

6. Перевірка знань працівників СПЗ з питань технічної експлуатації систем газопостачання може бути первинною, періодичною або позачерговою.

7. Новоприйняті технічні працівники проходять первинне навчання з питань технічної експлуатації систем газопостачання та первинну перевірку знань до початку самостійного виконання своїх функціональних обов'язків. Вони можуть бути звільнені від такої необхідності у випадку проходження аналогічного навчання та перевірки знань на минулому місці роботи в межах терміну, передбаченого пунктом 8 цього розділу.

8. Періодичне навчання та перевірка знань технічних працівників проводяться один раз на 12 місяців у комісії СПЗ, а для адміністративних працівників та членів комісій СПЗ – один раз на 3 роки у комісії СНЗ.

У разі створення в СПЗ декількох комісій у СНЗ проходять навчання та перевірку знань лише члени центральної комісії, а члени інших комісій – у центральній комісії СПЗ.

9. Періодичне навчання в СНЗ може вважатися також формою довгострокового підвищення кваліфікації керівників, професіоналів та фахівців за умови дотримання вимог до такого підвищення кваліфікації, встановлених пунктом 2.6 розділу II Положення про професійне навчання працівників на виробництві, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України від 26 березня 2001 року № 127/151, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 квітня 2001 року за № 315/5506.

10. Організацію навчання та перевірки знань з питань технічної експлуатації систем газопостачання у СПЗ здійснюють служби підготовки (управління) персоналу або інші працівники, на яких покладено обов'язки

щодо здійснення організації цієї роботи згідно з наказом (розпорядженням) керівника підприємства.

11. Навчання проводиться у групах, що складаються з працівників однієї або суміжних професій. Кількість працівників, що навчаються в одній групі, не повинна перевищувати 30 осіб.

Час, який витрачений на проведення навчання та перевірки знань, зараховується як робочий час.

12. Працівники СПЗ зобов'язані постійно підтримувати належний рівень своєї кваліфікації. СПЗ мають створювати умови для досягнення працівниками найкращих результатів у роботі та навчанні, а також організовувати систематичну підготовку і підвищення кваліфікації персоналу, який експлуатує системи газопостачання.

13. Навчання може проводитись із застосуванням сучасних технічних засобів: автоекзаменаторів, аудіовізуальних засобів, комп'ютерних навчально-тренувальних систем, тренажерів на навчальних полігонах, у метрологічних лабораторіях, центрах тощо.

14. Формою перевірки знань є іспит, який проводиться за екзаменаційними білетами у вигляді усного опитування або шляхом тестування та може проводитись як очно, так і у дистанційному форматі. Перелік питань до білетів затверджується головою комісії, у якій проводиться перевірка, або головою центральної комісії. Результати перевірки знань працівників СПЗ оформлюються протоколом комісії.

До перевірки знань не допускаються працівники СПЗ, які не пройшли обов'язкове навчання з питань технічної експлуатації систем газопостачання.

15. У разі незадовільних результатів перевірки знань з питань технічної експлуатації систем газопостачання працівник СПЗ протягом одного місяця повинен пройти додаткове самостійне навчання та повторну перевірку знань. До повторної перевірки знань працівник СПЗ може бути відсторонений від виконання своїх функціональних обов'язків у частині, пов'язаній з експлуатацією систем газопостачання.

У разі якщо працівник СПЗ не пройшов перевірку знань під час повторної перевірки, питання щодо подальшого виконання ним виконання своїх функціональних обов'язків, пов'язаних з експлуатацією систем газопостачання або направлення на повторну перевірку вирішується керівником СПЗ.

16. Позачергова перевірка знань проводиться у разі:

1) порушення працівником нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації систем газопостачання СПЗ, що призвело до аварій у системах газопостачання з наслідками для життя або здоров'я громадян;

2) поновлення на посаді після перерви у роботі для технічного працівника – понад 1 рік, для працівника адміністративного – понад 3 роки.

17. Контроль за організацією навчання та дотриманням вимог цього Положення покладається на керівників СНЗ та СПЗ у межах їх повноважень.

IV. Заходи стимулювання працівників

1. Працівники, які відповідно до вимог цього Положення пройшли навчання з питань технічної експлуатації систем газопостачання та успішно підтвердили належний рівень знань за результатами перевірки, можуть бути віднесені до категорії працівників із підвищеним рівнем професійної підготовки. З урахуванням рівня кваліфікації, складності та відповідальності виконуваних робіт таким працівникам може встановлюватися додаткове фінансове стимулювання відповідно до колективного договору, внутрішніх нормативних документів та системи оплати праці СПЗ.

2. Працівники, які не проходять навчання, не беруть участі у перевірці знань або не підтверджують відповідний рівень знань з питань технічної експлуатації систем газопостачання, не набувають права на застосування зазначених заходів фінансового стимулювання. Рівень професійної підготовки та підтвердження знань враховуються роботодавцем при визначенні умов матеріального заохочення, професійного розвитку та допуску до виконання окремих видів робіт.

**Генеральний директор
Директорату нафтогазового комплексу та
розвитку ринків нафти, природного газу
та нафтопродуктів
Міністерства енергетики України**

Владислав РАМАЗАНОВ